

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Національний авіаційний університет
 Факультет міжнародних відносин
 Кафедра міжнародних економічних відносин і бізнесу

ПОГОДЖЕНО

Проректор з наукової роботи

Євген РОМАНЕНКО

«23» серпня 2022р.

ЗАТВЕРДЖЕНО

Проректор з навчальної роботи

Микола ІГОРЬОВИЧ ХІН

«26» серпня 2022р.

УЗГОДЖЕНО

Декан факультету міжнародних відносин

Юрій ВОЛОШИН

«24» серпня 2022 р.

Система менеджменту якості

РОБОЧА ПРОГРАМА
навчальної дисципліни
«Соціальна відповідальність ТНК»

Галузь знань: 29 Міжнародні відносини
 Спеціальність: 292 Міжнародні економічні відносини
 Освітньо-наукова програма: Міжнародні економічні відносини
 Статус дисципліни: вибіркового компонента

Форма навчання	Семестр	Усього (годин/кредитів ECTS)	Лекції	Практичні заняття	Лабораторні	Самостійна робота	ДЗ / РГР / К	КР / КПр	Форма сем. контролю
Очна	4	150/4	20	30	-	100	-	-	Диф.залик 4с
Заочна	4	150/5	6	10	-	134	-	-	Диф.залик 4с

Індекс: РДФ-17-292/21-2.1.1

СМЯ НАУ РП 15.01.01-01-2022

Робочу програму навчальної дисципліни «Соціальна відповідальність ТНК» розроблено на основі освітньо-наукової програми «Міжнародні економічні відносини» навчального плану №РДФ-17-292/21 підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії за спеціальністю 292 «Міжнародні економічні відносини» та відповідних нормативних документів.

Робочу програму розробила:
завідувач кафедри міжнародних
економічних відносин і бізнесу, доцент

Л.М. Побоченко

Робочу програму обговорено та схвалено на засіданні випускової кафедри спеціальності 292 «Міжнародні економічні відносини» (освітньо-наукова програма «Міжнародні економічні відносини») – кафедри міжнародних економічних відносин і бізнесу, протокол № 10 від 30.06.2022 р.

Завідувач кафедри

Л.М. Побоченко

Гарант освітньо-наукової програми

А.П. Румянцев

Робочу програму обговорено та схвалено на засіданні науково-методично-редакційної ради Факультету міжнародних відносин, протокол № 7 від «08» 08 2022 р.

Голова НМРР

К.В. Сидоренко

УЗГОДЖЕНО

Завідувач аспірантурою та
докторантурою

А. П. Лелеченко

« 08 » серпня 2022 р.

Рівень документа – 36

Плановий термін між ревізіями – 1 рік

Врахований примірник

ЗМІСТ

	сторінка
Вступ	4
1. Пояснювальна записка	4
1.1. Місце, мета, завдання навчальної дисципліни	4
1.2. Очікувані результати навчання	4
1.3. Передумови вивчення навчальної дисципліни	5
2. Зміст навчальної дисципліни	5
2.1. Програма навчальної дисципліни	5
2.2. Тематичний план навчальної дисципліни	8
2.3. Самостійна робота аспірантів	9
3. Навчально-методичні матеріали	9
3.1. Методи навчання	9
3.2. Рекомендована література (базова і допоміжна)	9
3.3. Інформаційні інтернет-ресурси	10
4. Система оцінювання результатів навчання	11
4.1. Засоби діагностики результатів навчальної діяльності	11
4.2. Форми контролю результатів навчання та їх оцінювання	11
4.3. Критерії оцінювання досягнень аспірантів	12

ВСТУП

Робоча програма навчальної дисципліни «Соціальна відповідальність ТНК» розроблена на основі Методичних рекомендацій щодо розроблення робочих програм навчальних дисциплін з підготовки здобувачів ступеня доктора філософії у Національному авіаційному університеті, затверджених наказом ректора від 01.06.2021 № 321/од.

1. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

1.1. Місце, мета, завдання навчальної дисципліни.

Дана навчальна дисципліна є теоретичною та практичною основою сукупності знань та вмінь, що формують профіль фахівця в галузі міжнародних економічних відносин.

Метою викладання дисципліни є формування у аспірантів системного підходу до наукового дослідження сутності та еволюції процесів соціальної відповідальності ТНК, осмислення з позицій міждисциплінарного підходу зростаючої ролі соціальної відповідальності ТНК у диверсифікації системи соціального захисту населення та в процесі реалізації цілей сталого розвитку, визначених ООН; розуміння теоретичних основ, закономірностей та особливостей розвитку процесів соціальної відповідальності ТНК в системі міжнародних економічних відносин.

Завданнями вивчення навчальної дисципліни є:

– дослідження об'єктивних причин виникнення, розуміння закономірностей та основних тенденцій розвитку соціальної відповідальності ТНК, усвідомлення сутності його ринкових та суспільних функцій;

– освоєння сучасного теоретико-методологічного інструментарію аналізу ролі соціальної відповідальності ТНК у вирішенні актуальних соціальних проблем суспільного розвитку та в процесі реалізації цілей сталого розвитку;

– розуміння національних особливостей впровадження моделей соціальної відповідальності ТНК в країнах світу, з використанням методів інституційного аналізу, синергетичного підходу, методів експертних оцінок тощо;

– формування навичок міждисциплінарного дослідження закономірностей та тенденцій еволюції соціальної відповідальності ТНК в контексті впливу цих процесів на зростання конкурентоспроможності та капіталізації бренду ТНК;

– дослідження ролі соціальної відповідальності ТНК в процесі вирішення нагальних соціально-економічних та екологічних проблем суспільного розвитку;

– здатність аспірантів застосовувати технології прикладного аналізу соціальної відповідальності ТНК та інших бізнес-структур у власних наукових дослідженнях для достовірного обґрунтування актуальних наукових положень, новизни та висновків дисертаційного дослідження PhD.

1.2. Очікувані результати навчання.

Навчальна дисципліна «Соціальна відповідальність ТНК» дає можливість досягти таких програмних результатів:

- мати передові концептуальні та методологічні знання з міжнародних економічних відносин і на межі предметних галузей, а також дослідницькі навички, достатні для проведення наукових і прикладних досліджень на рівні останніх світових досягнень з відповідного напрямку, отримання нових знань та / або здійснення інновацій;

- планувати і виконувати експериментальні та / або теоретичні дослідження з міжнародних економічних відносин та дотичних міждисциплінарних напрямів з використанням сучасних інструментів, критично аналізувати результати власних досліджень і результати інших дослідників у контексті усього комплексу сучасних знань щодо досліджуваної проблеми, застосовувати сучасні методи наукометрії та лідерство під час реалізації наукових проєктів;

- глибоко розуміти загальні принципи та методи міжнародних економічних відносин, а також методологію наукових досліджень, застосувати їх у власних дослідженнях та у викладацькій практиці.

Навчальна дисципліна «Соціальна відповідальність ТНК» дає можливість здобути такі компетентності:

- здатність розв'язувати комплексні проблеми в галузі професійної та/або дослідницько-інноваційної діяльності, що передбачає глибоке переосмислення наявних та створення нових цілісних знань та/або професійної практики;

- здатність до системного наукового світогляду, загальнокультурного кругозору, застосування сучасних методологій та методів наукової діяльності за фахом

- здатність демонструвати глибокі знання сучасних теоретичних, методологічних та методичних засад функціонування і розвитку світового господарства та міжнародних економічних відносин;

- здатність аналізувати, систематизувати та узагальнювати результати міждисциплінарних наукових досліджень у сфері міжнародних економічних відносин та бізнесу.

1.3. Передумови вивчення навчальної дисципліни.

Навчальна дисципліна «Соціальна відповідальність ТНК» пов'язана з вивченням таких навчальних дисциплін як: «Соціально-економічні аспекти світового розвитку», «Економічні проблеми міжнародних відносин, глобального і регіонального розвитку», «Проблеми співробітництва в рамках міжнародних економічних організацій» та системно формує теоретико-методологічну базу для написання науково-дослідної роботи.

2. ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

2.1. Програма навчальної дисципліни.

Навчальний матеріал дисципліни структурований за модульним принципом і складається з одного навчального модуля № 1 «Соціальна відповідальність ТНК в системі міжнародних економічних відносин», який є логічно завершеною, самостійною, цілісною частиною навчального плану, засвоєння якої передбачає проведення модульної контрольної роботи та аналіз результатів її виконання.

Модуль № 1. «Соціальна відповідальність ТНК в системі міжнародних економічних відносин»

Інтегровані вимоги модуля № 1:

- знати причин виникнення, розуміння закономірностей та основних тенденцій розвитку соціальної відповідальності ТНК;

- володіти навичками сучасного теоретико-методологічного інструментарію аналізу ролі соціальної відповідальності ТНК у вирішенні актуальних соціальних проблем суспільного розвитку та в процесі реалізації цілей сталого розвитку;

- вміти досліджувати роль соціальної відповідальності ТНК в процесі вирішення нагальних соціально-економічних та екологічних проблем суспільного розвитку.

Тема 1. Сутність, цілі та принципи соціальної відповідальності ТНК.

Сутність соціальної відповідальності бізнесу (СВБ), корпоративної соціальної відповідальності (КСВ), англ. – Corporate Social Responsibility (CSR). Історія виникнення соціальної відповідальності ТНК (70-ті роки ХХ ст., США та Великобританія). Соціальна відповідальність ТНК як різновид економічної діяльності бізнесу (великих ТНК, корпорацій, фірм), що передбачає врахування на добровільних засадах соціальних та екологічних наслідків ведення бізнесу у повсякденній діяльності. Принципи та цілі соціальної відповідальності ТНК:

дотримання прав людини, впровадження соціально-відповідальних трудових практик; захист навколишнього природного середовища та екологізація виробництва; дотримання доброчесної ділової бізнес-практики; дотримання прав та інтересів споживачів, гарантування безпеки їх життя та здоров'я; активна участь у житті суспільства; сприяння переходу суспільства до сталого розвитку.

Базові принципи соціальної відповідальності ТНК: регулярна підзвітність та прозорість діяльності ТНК; дотримання етичних норм у бізнес-поведінці ТНК; повага до інтересів клієнтів, партнерів та суспільства; дотримання норм міжнародного права; дотримання прав людини, відповідність принципів та норм бізнес-діяльності ТНК цілям сталого розвитку.

Особливості соціальної відповідальності авіаційних ТНК у сучасному глобалізованому світі.

Тема 2. Цілі сталого розвитку: «Перетворення нашого світу. Порядок денний у галузі сталого розвитку на період до 2030 року» (ООН) як об'єкт соціальної відповідальності ТНК.

Загальна характеристика теоретичної концепції та програми сталого розвитку (ООН). Визначення ООН глобальних проблем розвитку світового господарства. Соціально-економічні проблеми прояву бідності та злиденності; нарощування ризиків голоду та глобальна проблема продовольчого забезпечення. Глобальна проблема доступу до дешевих та безпечних джерел енергії, у т.ч. до відновлюваної енергетики. Соціально-економічні та екологічні наслідки глобального потепління та кліматичних змін для світового господарства. Системна проблема недопущення всіх видів дискримінації (за статевою, релігійною, національною та ін. ознаками).

Виклики щодо переходу світового господарства до раціональних моделей споживання та виробництва. Системні соціально-економічні та екологічні проблеми урбанізації, розвитку міст та інфраструктури урбанізованих територій світового господарства. Роль соціальної відповідальності ТНК, бізнес-структур, держави та громадянського суспільства у досягненні цілей сталого розвитку у XXI ст.

Пріоритети корпоративної соціальної відповідальності авіаційних ТНК у реалізації цілей сталого розвитку.

Тема 3. Європейська модель соціальної відповідальності ТНК.

Загальна характеристика факторів, що обумовлюють національні особливості розвитку соціальної відповідальності ТНК в країнах світу. Стратегія сталого розвитку країн ЄС. «Зелений курс» Європейського Союзу та роль соціальної відповідальності ТНК у його реалізації. Характерні особливості Європейської моделі соціальної відповідальності ТНК: роль державного регулювання, європейські вимоги щодо нормативно-правового забезпечення, Директиви ЄС щодо відкритості та прозорості звітів соціальної відповідальності ТНК. Європейські стандарти щодо регламентації, нормативів, стандартів, критеріїв, результативності соціальної відповідальності ТНК. Роль соціальної відповідальності ТНК у реалізації цілей сталого розвитку, декарбонізації виробництва та реалізації «зеленого курсу» в країнах Європейського Союзу та в країнах Європи у XXI ст.

Британська модель соціальної відповідальності ТНК (Великобританія, країни Центральної Європи). Роль держави у фінансуванні проектів та популяризації ідей соціальної відповідальності ТНК. Роль благодійництва, меценатства та соціальної реклами у реалізації цілей соціальної відповідальності ТНК. Викладання спеціальних навчальних дисциплін / курсів у бізнес-школах та в університетах Європи з метою популяризації ідей соціальної відповідальності ТНК та великих бізнес-структур, фірм.

Регулювання процесів запровадження соціальної відповідальності для суб'єктів авіаційного бізнесу: досвід розвинених європейських країн та уроки для України.

Тема 4. Світова практика функціонування моделей соціальної відповідальності ТНК.

Загальна характеристика американської моделі соціальної відповідальності ТНК. Практика фінансування соціальних та некомерційних проектів соціальної відповідальності ТНК

через корпоративні фонди. Особливості латино-американської моделі розвитку соціальної відповідальності ТНК в країнах Латинської Америки. Роль соціальної відповідальності ТНК у протидії дискримінації за статевими, гендерними, національними, релігійними ознаками, у т.ч. – у сфері оплати праці.

Особливості функціонування Азійської моделі соціальної відповідальності ТНК (Японія, Південна Корея). Провідна роль держави у регулюванні процесів соціальної відповідальності ТНК. Роль ТНК у виконанні соціальних зобов'язань щодо найманих працівників. Роль соціальної відповідальності ТНК у забезпеченні соціальним житлом, заохоченні розвитку сімейних професійних династій, фінансування проектів соціального страхування, у т.ч. медичного та пенсійного страхування.

Особливості функціонування Африканської моделі соціальної відповідальності ТНК. Зосередження соціальної відповідальності ТНК на Африканському континенті на вирішенні соціальних, гуманітарних та екологічних проблем, притаманних найбіднішим країнам світу.

Вплив соціальної відповідальності на ефективний розвиток підприємств авіаційного транспорту.

Тема 5. Роль соціальної відповідальності ТНК у зростанні конкурентоспроможності та капіталізації бренду ТНК.

Цілі та стратегічні пріоритети соціальної відповідальності ТНК: легальна діяльність та повноцінна сплата податків; дотримання вимог національного та міжнародного законодавства щодо цивілізованого ведення бізнесу, захисту та дотримання прав інтелектуальної власності; забезпечення якості та безпеки споживання продукції (послуг) ТНК; гарантування безпеки для споживача, екології та навколишнього природного середовища. Роль соціальної відповідальності ТНК у забезпеченні якості та безпеки продукції (послуг). Соціальна відповідальність ТНК на національному та світовому ринку праці.

Закономірності формування та капіталізації бренду ТНК. Вплив соціальної відповідальності ТНК на капіталізацію бренду ТНК. Соціальна реклама та маркетингові програми соціальної відповідальності ТНК. Формування позитивного іміджу та суспільної думки про реалізацію соціальної відповідальності ТНК як невід'ємна складова бізнес-стратегії зростання конкурентоспроможності ТНК на світових ринках.

Корпоративна соціальна відповідальність вітчизняних авіаперевізників.

Тема 6. Роль соціальної відповідальності ТНК у вирішенні еколого-економічних проблем глобального розвитку людської цивілізації.

Роль соціальної відповідальності ТНК у забезпеченні доступності населення до чистої питної води, до недорогих та надійних джерел відновлюваної енергії. Роль соціальної відповідальності ТНК у вирішенні проблеми кліматичних змін та переходу до сталого економічного зростання. Роль соціальної відповідальності ТНК у фінансуванні проектів розвитку сучасної екологічно-безпечної інфраструктури, екологізації та декарбонізації виробництва, розбудови «розумної інфраструктури», «розумних будинків» «розумних міст», переходу суспільства до раціональних моделей споживання та виробництва. Роль соціальної відповідальності ТНК у налагодженні утилізації та переробки ТПВ. Роль ТНК у впровадженні проектів «циркулярної» економіки та у реалізації проектів сталого розвитку.

Екологічні аспекти безпеки цивільної авіації в Україні та у світі. Національна екологічна політика в галузі цивільної авіації: сучасний стан та перспективи розвитку. Відповідальність суб'єктів господарювання в авіаційній галузі.

Тема 7. Міжнародне співробітництво у сфері соціальної відповідальності ТНК.

Сутність, пріоритети та результативність міжнародного співробітництва ТНК у сфері соціальної відповідальності для вирішення проблем бідності, продовольчого забезпечення, недопущення дискримінації людей за статевими, релігійними, національними ознаками, забезпечення гендерної рівності. Міжнародне співробітництво у сфері соціальної відповідальності ТНК для вирішення соціальних, економічних та гуманітарних проблем

життєдіяльності людей з обмеженими фізичними можливостям. Пріоритети соціальної відповідальності ТНК у створенні нових робочих місць. Роль ТНК, бізнес-структур, держави та громадянського суспільства у забезпеченні міжнародного співробітництва для досягнення цілей сталого розвитку у XXI ст. Роль університетів та закладів вищої освіти у поширенні та популяризації теорії та практики соціальної відповідальності ТНК як нова ідеологія бізнес-стратегій, що відповідають цілям сталого та інклюзивного економічного зростання.

Поєднання конкурентної стратегії і стратегії співробітництва в формуванні та функціонуванні стратегічних авіаційних альянсів.

2.2. Тематичний план навчальної дисципліни.

№ п/п	Назва теми	Обсяг навчальних занять (год.)								
		Очна форма навчання				Заочна форма навчання				
		Усього	Лекції	Практ. Заняття	СРС	Усього	Лекції	Практ. Заняття	СРС	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	
Модуль №1 «Соціальна відповідальність ТНК в системі міжнародних економічних відносин»										
1.1	Сутність, цілі та принципи соціальної відповідальності ТНК.	4 семестр				4 семестр				
		18	2	2	12	21	1	2	18	
1.2	Цілі сталого розвитку: «Перетворення нашого світу. Порядок денний у галузі сталого розвитку на період до 2030 року» (ООН) як об'єкт соціальної відповідальності ТНК.	22	2	2	14	21	1	2	18	
			2	2						
1.3	Європейська модель соціальної відповідальності ТНК.	20	2	2	12	21	1	2	18	
			2	2						
1.4	Світова практика функціонування моделей соціальної відповідальності ТНК.	20	2	2	14	21	1	2	18	
				2						
1.5	Роль соціальної відповідальності ТНК у зростанні конкурентоспроможності та капіталізації бренду ТНК.	18	2	2	12	19,5	1	0,5	18	
				2						
1.6	Роль соціальної відповідальності ТНК у вирішенні еколого-економічних проблем глобального розвитку людської цивілізації.	20	2	2	14	19	0,5	0,5	18	
				2						
1.7	Міжнародне співробітництво у сфері соціальної відповідальності ТНК.	22	2	2	14	19,5	0,5	1	18	
			2	2						
1.8	Модульна контрольна робота №1	10	-	2	8	8	-		8	
Усього за модулем №1		150	20	30	100	150	6	10	134	
Усього за навчальною дисципліною		150	20	30	100	150	6	10	134	

2.3. Самостійна робота аспірантів.

- опрацювання навчального матеріалу (за конспектом лекцій, навчально-методичною та науковою літературою), пошук інформації в бібліотеках, мережі Інтернет, використання баз даних інформаційно-пошукових та довідникових систем;

- підготовка до практичних занять;
- підготовка доповідей, рефератів, презентацій.

Орієнтовна тематика рефератів / завдання для виконання контрольних робіт / перелік питань для підготовки до заліку розробляються провідним викладачем кафедри відповідно до робочої програми, затверджується на засіданні кафедри та доводяться до відома аспірантів.

3. НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНІ МАТЕРІАЛИ З ДИСЦИПЛІНИ

3.1. Методи навчання.

Для активізації навчально-пізнавальної діяльності аспірантів під час вивчення дисципліни застосовуються такі навчальні методи та технології, як: академічна лекція, робота в малих групах, семінар-дискусія, тести, презентація, кейс-метод, ділова гра. Поряд з цим, використовуються такі методи навчання як: проблемне викладання лекційного матеріалу, пояснювально-ілюстративний метод; статистичний, аналітичний, графічний метод викладання матеріалу; дослідницький метод, у т.ч. написання аспірантами економічних есе на задану тему. Застосування традиційних та інтерактивних методів навчання здійснюється в процесі проведення лекцій, демонстрації презентацій, під час розв'язання тестів, а також – в процесі самостійного виконання аспірантами пошуково-дослідницьких завдань, самостійного опрацювання базової, допоміжної навчальної літератури та інформаційних ресурсів в Інтернеті.

3.2. Рекомендована література.

3.2.1. Базова література

- 1) Paul A. Argenti. Corporate Responsibility / Paul A. Argenti. – SAGE Publications, Inc, 2015. – 408 с.
- 2) Andreas Rasche. Corporate Social Responsibility: Strategy, Communication, Governance / Andreas Rasche, Jeremy Moon, Mette Morsing. – UK: Cambridge University Press, 2017. – 554 с.
- 3) David Chandler. Strategic Corporate Social Responsibility: Sustainable Value Creation / David Chandler. – UK: SAGE Publications, Inc, 2016. – 488 с. – (4th Edition).
- 4) David Chandler. Corporate Social Responsibility: A Strategic Perspective / David Chandler. – USA: Business Expert Press, 2014. – 200 с.
- 5) Marc J. Epstein. Making Sustainability Work: Best Practices in Managing and Measuring Corporate Social, Environmental, and Economic Impacts / Marc J. Epstein, Adriana Rejc Buhovac. – UK: Berrett-Koehler Publishers, 2014. – 308 с. – (2nd Edition).
- 6) Kiyoteru Tsutsui. Corporate Social Responsibility in a Globalizing World (Business and Public Policy) / Kiyoteru Tsutsui, Alwyn Lim. – UK: Cambridge University Press, 2016. – 512 с. – (Reprint edition).
- 7) Dr Adefolake O. Adeyeye. Corporate Social Responsibility of Multinational Corporations in Developing Countries: Perspectives on Anti-Corruption / Dr Adefolake O. Adeyeye. – UK: Cambridge University Press, 2012. – 246 с.
- 8) Olufemi Amao. Corporate Social Responsibility, Human Rights and the Law: Multinational Corporations in Developing Countries (Routledge Research in Corporate Law) / Olufemi Amao. – UK: Routledge, 2013. – 336 с.
- 9) Bila Svitlana. The role of CSR businesses in management of world economic systems / S. Bila // Strategies, models and technologies of economic systems management in the context of international economic integration: scientific monograph / editor by Dr.oec. Prof Maksym Bezpartochnyi, Dr.oec. Prof. Viktoriia Riashchenko, Dr.paed. Nina Linde, 2nd edition. – Riga: Institute of Economics of the

Latvian Academy of Sciences, 2020 – 416 p. / 11 p. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://doi.org/10.5281/zenodo.4396286>; <https://zenodo.org/record/4396286#.X-sUBqbQk74> // ISBN 978-9984-774-27-5 (print). ISBN 978-9984-774-28-2 (PDF)

10) Directive 2014/95/EU: Disclosure of non-financial and diversity information by large companies and groups [online] Available . at: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/LSU/?uri=CELEX:32014L0095> [Accessed 2 July 2020].

3.2.2. Допоміжна література

1) David Chandler. Corporate Social Responsibility: A Strategic Perspective / David Chandler. – USA: Business Expert Press, 2014. – 200 с.

2) Біла С.О. Європейський досвід успішної практики соціальної відповідальності бізнесу: орієнтири для України. – Європейські студії в Україні: здобутки, виклики та перспективи: Збірник матеріалів Міжнародної науково-практичної конференції (м.Київ, 2 червня 2017 р.). – Київ: Українська Асоціація Викладачів і Дослідників Європейської Інтеграції; Терен, 2017. – С. 35 – 40 (416 с.).

3) Біла С.О. Роль вищої школи у популяризації ідеології соціальної відповідальності бізнесу – основи лідерства бізнесу у XXI ст. / С.О.Біла // Теоретичний та науково-методичний часопис «Вища освіта України». – Тематичний випуск «Університет і лідерство». – 2017. – № 2 (додаток І). – С. 71 – 75.

4) Біла С.О. Пріоритети корпоративної соціальної відповідальності (CSR) ТНК та великих бізнес-структур / С.О.Біла // Global Economic Trends: New Opportunities and Threats: International Scientific Conference (November 20th , 2020. Le Mans, France). – Riga, Latvia: “Publishing House “Baltija Publishing“, 2020. – P. 5 – 9. (136 p./5 p.).

5) Біла С.О. Поширення ідей соціальної відповідальності бізнесу у викладанні економічних дисциплін у закладах вищої освіти як складова формування ціннісних основ солідаризації українського суспільства в умовах євроінтеграції / С.О. Біла // Ціннісно-орієнтований підхід в освіті і виклики євроінтеграції: матеріали Міжнародної науково-методичної конференції, (Суми, 29-30 травня 2020 р.) / ред. Колегія: В.М.Завгородня, А.М.Куліш, та ін. – Суми : Сумський державний університет, 2020. – С. 54-56 (272 с. / 3 с.). [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/78513>

6) Біла С.О. Цифрові технології в бізнесі та управлінні: світовий досвід / С.О. Біла // Теоретичні та практичні аспекти розвитку Інтернет-економіки: міждисциплінарний навчальний посібник. За науковою ред. К.є.н., доц. Татомир І.Л., к.є.н., доц. Квасній Л.Г. – Дрогобич: ПОСВІТ, 2021. – 386 с. / 25 с. ISBN 978-617-8003-06-7

7) Побоченко Л.М. Вплив пандемії COVID-19 на інвестиційну діяльність ТНК. Трансформація функцій держави в умовах глобалізації: Дискусійна платформа, 19 травня 2021 року: тези доп. – К., 2021.– С. 85-91.

8) Побоченко Л.М. Оцінка інноваційних позицій ТНК розвинених країн світу / Л.М. Побоченко // Міжнародні відносини: теоретико-практичні аспекти: зб. Наук. Пр. Вип. 4. – 2019.– С.91-103.

9) Побоченко Л.М. Сучасні тенденції розвитку ТНК в конкурентному бізнес-середовищі / Л.М. Побоченко // Стратегія розвитку України (економіка, соціологія, право). – 2017.– №2. – С. 59-64.

3.3. Інформаційні інтернет-ресурси.

1) 2017 Cone Communications CSR Study / CONE Communications Public Relations & Marketing [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.conecomm.com/research-blog/2017-csr-study>

2) Corporate Social Responsibility Across Europe. [Електронний ресурс] / Habisch, A., Wegner, M., Jonker, J., Schmidpeter, R. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.untag->

smd.ac.id/files/Perpustakaan_Digital_1/CORPORATE%20SOCIAL%20RESPONSIBILITY%20Corporate_social_responsibility_across_europe.pdf – 2005

3) Центр «Розвиток корпоративної соціальної відповідальності (КСВ)». Можливість бути першими [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://csr-ukraine.org>

4) Transforming our world: the 2030 Agenda for Sustainable Development. Draft resolution referred to the United Nations summit for the adoption of the post-2015 development agenda by the General Assembly at its sixty-ninth session. – United Nations. – General Assembly. – Seventieth session. – Distr.: Limited 18 September 2015 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://documents-dds-ny.un.org/doc/UNDOC/GEN/N15/285/73/PDF/N1528573.pdf?OpenElement>

5) Біла С.О. Соціальна відповідальність бізнесу // Велика українська енциклопедія. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://cutt.ly/SXYQ164>

4. СИСТЕМА ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ.

4.1. Засоби діагностики результатів навчальної діяльності.

Діагностика навчальних досягнень аспірантів здійснюється шляхом обов'язкового виконання аспірантами таких видів початкової діяльності:

- виступ на практичному занятті;
- письмове опитування;
- тестування;
- участь у ділових чи імітаційних іграх;
- написання тез доповіді на науково-практичну конференцію.

4.2. Форми контролю результатів навчання та їх оцінювання.

4.2.1. Оцінювання навчальної роботи аспіранта здійснюється в балах відповідно до табл. 4.1.

Таблиця 4.1

Вид навчальної роботи	Мак кількість балів	
	Очна форма навчання	Заочна форма навчання
Модуль №1 «Соціальна відповідальність ТНК в системі міжнародних економічних відносин»		
Робота на лекції	5 б. x 6 = 30	5 б. x 2 = 10
Усна відповідь і участь в дискусіях на семінарах	10 б. x 3 = 30	20 б. x 2 = 40
Тестування	5 б. x 2 = 10	5 б. x 2 = 10
Написання тез доповіді на науково-практичну конференцію	10 б.	10 б.
Модульна контрольна робота №1	20	-
Контрольна робота (домашня)	-	30
Усього за модулем №1	100	100
Усього за дисципліною		100
Диференційований залік		100

Залікова рейтингова оцінка визначається (в балах та за національною шкалою) за результатами виконання всіх видів навчальної роботи протягом семестру.

4.2.2. Переведення підсумкової рейтингової оцінки в балах в оцінки за національною шкалою та шкалою ECTS здійснюється відповідно до табл. 4.2.

Таблиця 4.2.

Відповідність підсумкової рейтингової оцінки в балах оцінці за національною шкалою та шкалою ECTS

Оцінка в балах	Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	
		Оцінка	Пояснення
90-100	Відмінно	A	Відмінно (відмінне виконання лише з незначною кількістю помилок)
82-89		B	Дуже добре (вище середнього рівня з кількома помилками)
75-81	Добре	C	Добре (в загальному вірне виконання з певною кількістю суттєвих помилок)
67-74		D	Задовільно (непогано, але зі значною кількістю недоліків)
60-66	Задовільно	E	Достатньо (виконання задовольняє мінімальним критеріям)
35-59		FX	Незадовільно (з можливістю повторного складання)
1-34	Незадовільно	F	Незадовільно (з обов'язковим повторним курсом)

4.2.3. Підсумкова рейтингова оцінка з дисципліни заноситься до заліково-екзаменаційної відомості, індивідуального навчального плану аспіранта та до академічної довідки про виконання освітньо-наукової програми.

4.3. Критерії оцінювання досягнень аспірантів.

4.3.1. Критерієм успішного проходження аспірантом оцінювання є досягнення ним мінімальних рівнів оцінок за кожним запланованим видом навчальної діяльності.

Виконані види навчальної роботи зараховуються аспіранту, якщо він отримав за них позитивну оцінку (за національною шкалою) відповідно до даних табл. 4.3.

Таблиця 4.3.

Відповідність рейтингових оцінок за окремі види навчальної роботи в балах оцінкам за національною шкалою

Рейтингова оцінка в балах						Оцінка за національною шкалою
Оцінка за роботу на лекції	Оцінка за усну відповідь і участь в дискусіях на семінарах	Оцінка по тестуванню	Написання тез доповіді на науково-практичну конференцію	Поточна модульна оцінка	Контрольна модульна оцінка	
5	9-10	5	9-10	72-80	18-20	Відмінно
4	8	4	8	60-72	15-17	Добре
3	6-7	3	6-7	48-60	12-14	Задовільно
1-2	до 5	1-2	до 5	до 48	до 12	Незадовільно

4.3.2. Аспірант допускається до виконання модульної контрольної роботи за умови наявності у нього поточної модульної рейтингової оцінки величиною не менше 60% максимальної поточної модульної рейтингової оцінки.

Слід мати на увазі, що отримання аспірантом лише мінімальних оцінок за виконання окремих видів навчальної роботи з певного модуля може виявитися недостатнім для отримання допуску до виконання модульної контрольної роботи та потребуватиме виконання ним додаткового індивідуального завдання, захистити його з позитивною оцінкою в балах, яка буде додана до поточної модульної рейтингової оцінки.

У разі отримання незадовільної контрольної модульної рейтингової оцінки аспірант повинен повторно пройти відповідний контроль в установленому порядку. При повторному його проходженні максимальна величина рейтингової оцінки в балах не повинна перевищувати максимальне значення оцінки «Добре» за національною шкалою.

(Ф 03.02 – 01)

АРКУШ ПОШИРЕННЯ ДОКУМЕНТА

№ прим.	Куди передано (підрозділ)	Дата видачі	П.І.Б. отримувача	Підпис отримувача	Примітки

(Ф 03.02 – 02)

АРКУШ ОЗНАЙОМЛЕННЯ З ДОКУМЕНТОМ

№ пор.	Прізвище ім'я по-батькові	Підпис ознайомленої особи	Дата ознайомлення	Примітки

(Ф 03.02 – 04)

АРКУШ РЕЄСТРАЦІЇ РЕВІЗІЇ

№ пор.	Прізвище ім'я по-батькові	Дата ревізії	Підпис	Висновок щодо адекватності

(Ф 03.02 – 03)

АРКУШ ОБЛІКУ ЗМІН

№ зміни	№ листа (сторінки)				Підпис особи, яка внесла зміну	Дата внесення зміни	Дата введення зміни
	Зміненого	Заміненого	Нового	Анульованого			

(Ф 03.02 – 32)

УЗГОДЖЕННЯ ЗМІН

	Підпис	Ініціали, прізвище	Посада	Дата
Розробник				
Узгоджено				
Узгоджено				
Узгоджено				